

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๑/๒๕๕๘

วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ หรือไม่

ศาลปกครองกลางได้ส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี (ห้างหุ้นส่วนจำกัด สุสวาสดังสรรที่ดิน กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องโดยสรุป ห้างหุ้นส่วนจำกัด สุสวาสดังสรรที่ดิน ผู้ฟ้องคดีที่หนึ่ง กับพวกรวมสี่คน ได้ยื่นฟ้องกระทรวงพลังงาน (กระทรวงอุตสาหกรรมเดิม) ผู้ถูกฟ้องคดีที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่สอง การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ผู้ถูกฟ้องคดีที่สาม นายเลื่อน กฤษณะกริ ผู้ถูกฟ้องคดีที่สี่ และนายวิเศษ จุภิบาล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ห้า ในคดีหมายเลขคำที่ ๑๐๔๖/๒๕๕๔ ต่อศาลปกครองกลาง ซึ่งคดีนี้โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่รายเป็นเจ้าของที่ดินรวมกันจำนวนสิบแปลง ตั้งอยู่ตำบลบึงลาดสวย อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่หนึ่งได้ประกาศกำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อในท้องที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา กรุงเทพมหานคร จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดสระบุรี และผู้ถูกฟ้องคดีที่สามได้เข้าวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อดังกล่าวผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ โดยมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และผู้ถูกฟ้องคดีที่สามได้ร่วมกับบริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด บุกรุกเข้าไปขุดดินและวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อภายในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ทุกแปลง และได้มอบหมายให้บริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด ดำเนินการรับจ้างขนส่งปิโตรเลียมทางท่อผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ต่อเนื่องตลอดมาจนถึงวันฟ้องคดี โดยไม่มีการเวนคืนที่ดินตามกฎหมายและไม่จ่ายค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และเมื่อโอนคดีนี้ให้ศาลปกครองกลางพิจารณา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองกลางขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง และ

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าร่วมกันชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้น รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖,๖๕๖,๕๗๕,๖๕๐.๖๑ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับจากวันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ

ศาลปกครองกลางมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเฉพาะที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่สอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่สี่ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ห้า ไว้พิจารณา และมีคำสั่งรับฟ้องเฉพาะที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่หนึ่ง และผู้ถูกฟ้องคดีที่สาม ไว้พิจารณา

ผู้ถูกฟ้องคดีที่หนึ่ง และผู้ถูกฟ้องคดีที่สาม ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่สามได้จัดตั้งบริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด เพื่อประกอบธุรกิจปิโตรเลียมตามมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๗ (๓) และ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ และเป็นการจัดตั้งบริษัทขึ้นตาม มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่สามจึงสามารถมอบหมายให้บริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด ดำเนินการวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อผ่านที่ดินของบุคคลใด ๆ ได้ตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมฯ และได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ส่วนการจ่ายค่าทดแทนได้เจรจากับผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้นโดยตลอด จนครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ ได้ตกลงจ่ายค่าทดแทนให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้น เป็นเงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และผู้ฟ้องคดีที่สองได้ตกลงจะยุติเรื่องร้องเรียนทั้งหมด และนัดทำสัญญาและรับเงินทดแทน ถึงกำหนดนัดหมาย ผู้ฟ้องคดีที่สองขอเลื่อนนัด ต่อมาเรียกร้องเงื่อนไขเพิ่มเติมหลายประการ รวมทั้งขอเพิ่มค่าทดแทนให้สูงขึ้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่สามไม่อาจรับเงื่อนไขของผู้ฟ้องคดีที่สอง และเห็นว่าค่าทดแทน ที่กำหนดให้เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว จึงนำเงินค่าทดแทนจำนวนดังกล่าวไปวาง ณ สำนักงานบังคับคดี และวางทรัพย์ ศาลจังหวัดชัยบุรี

ผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้นได้ยื่นคำคัดค้านคำให้การหลายประการ รวมทั้งได้อ้างบทบัญญัติมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่สามมอบหมายให้บริษัท ท่อส่งปิโตรเลียมไทย จำกัด เข้าครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้นได้และเป็นการครอบครองหรือใช้ที่ดินอย่างถาวร หรือไม่มีกำหนดระยะเวลาโดยไม่ต้องเวนคืน ทั้ง ๆ ที่มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติ การปิโตรเลียมฯ ให้อำนาจ ผู้ถูกฟ้องคดีที่สาม เข้าครอบครองหรือใช้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้นเป็นการชั่วคราว

เท่านั้น ขอให้ศาลปกครองกลางส่งความเห็นของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งศาลปกครองกลางเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะต้องใช้บังคับแก่คดีนี้ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าวมาก่อน จึงให้ส่งความเห็นของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้รับเรื่องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๔๘ “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การตีบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการตีบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๔๙ “การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติ การได้มา สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๕ “เพื่อประโยชน์ในการสร้างและบำรุงรักษาระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ ให้พนักงานและผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานมีอำนาจที่จะใช้สอยหรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีใช้ที่อยู่อาศัยของบุคคลใด ๆ เป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) การใช้สอยหรือเข้าครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจเพื่อสร้าง หรือ บำรุงรักษาระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ หรือเป็นการจำเป็นสำหรับการป้องกันอันตราย หรือ ความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ

(๒) ปตท. ได้บอกกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าแล้ว โดยแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบภายในเวลาอันสมควร แต่ต้อง ไม่น้อยกว่าสามวัน ถ้าไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้ให้ประกาศให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน การประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ ที่ทำการเขตหรืออำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดวันเวลาและการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย

ในการปฏิบัติตามมาตรานี้ พนักงานต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

ในกรณีที่การปฏิบัติของพนักงานหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานตามมาตรานี้ก่อให้เกิด ความเสียหายแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่น บุคคลนั้นย่อมเรียกค่าทดแทน จาก ปตท. ได้และถ้าไม่สามารถตกลงกันในจำนวนค่าทดแทนให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย และให้นำกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๓๐ “ในการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ ให้ ปตท. มีอำนาจ

(๑) กำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อตามความจำเป็นโดยได้รับความเห็นชอบ จากรัฐมนตรี

(๒) วางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไปได้ เหนือ ตาม หรือข้ามที่ดินของบุคคลใด ๆ

(๓) รื้อถอนอาคาร โรงเรือนหรือทำลายสิ่งอื่นที่สร้างหรือทำขึ้น หรือทำลาย หรือตัดฟันต้นไม้ กิ่ง หรือรากของต้นไม้ หรือพืชผลในเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ

ในการดำเนินการตาม (๑) ให้รัฐมนตรีประกาศเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อและเครื่องหมายแสดงเขตในราชกิจจานุเบกษา และให้ ปตท. ปิดประกาศเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไว้ ณ ที่ทำการเขตหรืออำเภอแห่งท้องที่นั้น กับให้จัดทำเครื่องหมายแสดงไว้ในบริเวณดังกล่าวตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ก่อนที่จะดำเนินการตาม (๒) หรือ (๓) ให้ ปตท. แจกเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องทราบ และให้นำมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง (๒) มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นอาจยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ไม่สมควรทำเช่นนั้นไปยังคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด”

พิจารณาแล้ว ข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีกรณีพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๕ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่สามเข้าครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นการชั่วคราวเท่านั้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับมอบหมายให้บริษัทเอกชนเข้าครอบครองหรือใช้ประโยชน์ในที่ดินของผู้ฟ้องคดีอย่างถาวรโดยไม่ต้องเวนคืน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมฯ ข้อโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว เมื่อพิจารณาสาระของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมฯ แล้ว เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจพนักงานหรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานมีอำนาจที่จะใช้สอยหรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของบุคคลใดๆ เป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมฯ ให้อำนาจการปิโตรเลียมกำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อตามความจำเป็น โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และมีอำนาจวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไปได้ เหนือตาม หรือข้ามที่ดินของบุคคลใด ๆ ข้อเท็จจริง การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยได้ใช้สอยหรือครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นการชั่วคราวตามความจำเป็นสำหรับการสำรวจเพื่อสร้างระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ และได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ และเมื่อดำเนินการสำรวจแล้ว การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๐ (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ ทั้งได้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีมิได้คัดค้านการปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวไปยัง

คณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อผ่านไปได้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีจนแล้วเสร็จ การวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อดังกล่าว พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๓๑ ได้กำหนดวิธีการเพื่อเยียวยาความเดือดร้อนของเจ้าของที่ดิน โดยการปิโตรเลียมต้องจ่ายค่าทดแทนตามความเป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดินด้วย ดังนั้น การใช้อำนาจของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ จึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน แต่ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินสามารถกระทำได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ เมื่อรัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ เพื่อประกอบธุรกิจปิโตรเลียม อันเป็นกิจการอุตสาหกรรมด้านสาธารณูปโภคประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และเป็นการออกกฎหมายเท่าที่จำเป็นเท่านั้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินดังกล่าวมิได้กระทบกระเทือนต่อสิทธิของบุคคล ในการสืบมรดกตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคสอง นอกจากนี้ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ มิใช่การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ เพราะเป็นการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อสำรวจและวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อไปได้ เหนือ ตามหรือข้ามที่ดิน ซึ่งมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ บัญญัติให้การปิโตรเลียมต้องจ่ายค่าทดแทนตามความเป็นธรรมให้แก่เจ้าของหรือผู้ทรงสิทธิในที่ดิน และในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้ ในจำนวนค่าทดแทนสามารถมอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการวินิจฉัยตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ ได้ รวมทั้งเจ้าของที่ดินยังสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดิน ต่างไปจากการเวนคืนที่ดิน ซึ่งเจ้าของที่ดินไม่สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินต่อไป ทั้งนี้การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการเกี่ยวกับปิโตรเลียมต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ กล่าวคือ ต้องมีความจำเป็นเพื่อให้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ เพื่อจัดสร้างโรงกลั่นปิโตรเลียม โรงแยกก๊าซทำเรือ คลังปิโตรเลียม หรือเพื่อใช้ในการวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นอันจำเป็นและเกี่ยวเนื่องกับกิจการดังกล่าว แต่กรณีที่มีการปิโตรเลียมเห็นว่า ยังไม่มีความจำเป็นจะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ เพื่อใช้ในการวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยย่อมสามารถวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อผ่านที่ดินของบุคคลใด ๆ ตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียม ฯ การวางระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อผ่านที่ดินของบุคคล
จึงเป็นกรณีการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลที่ได้รับยกเว้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง
และมีใช้การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ จึงไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๕

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ